

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Praze rozhodl soudcem Tomášem Kocourkem v právní věci

žalobce: **A. M.**, narozen dne X,
státní příslušnost Á. r.,
bytem P. tř., N.,
zastoupen advokátkou JUDr. Uljanou Kurivčakovou,
se sídlem Kaprova 13, Praha,

proti
žalovanému: **Ministerstvo vnitra**,
se sídlem Nad Štolou 3, Praha,

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 13. 3. 2018, čj. OAM-759/ZA-K08-ZA05-2017,

takto:

- I. Žaloba se zamítá.
- II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

Vymezení věci

1. Žalobce podanou žalobou napadá shora označené rozhodnutí žalovaného (dále jen „napadené rozhodnutí“), kterým mu nebyla udělena mezinárodní ochrana podle § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen

Shodu s prvopisem potvrzuje A. S.

„zákon o azylu“). Žalovaný v odůvodnění napadeného rozhodnutí konstatoval, že žalobce nebyl ve vlasti pronásledován pro uplatňování politických práv a svobod ve smyslu § 12 písm. a) zákona o azylu. S odkazem na argumentaci v rozhodnutích vydaných v řízeních o žádostech rodičů žalobce neshledal důvody ani pro udělení azylu dle § 12 písm. b) zákona o azylu, když tvrzenou obavu z problémů na hranicích a vyřizování cestovního pasu posoudil jako spekulativní a nepodloženou. Informace nevládních organizací sice upozorňují na problematickou situaci ohledně osob vystupujících proti režimu, avšak žalobce sám takto ohrožen není, odůvodněný strach z pronásledování tedy nebyl shledán. Žalobce rovněž nesplňuje důvody pro udělení azylu podle § 13 zákona o azylu za účelem sloučení rodiny, neboť žádnému z rodinných příslušníků žalobce nebyl v České republice azyl udělen. Dále žalovaný uvedl, že v průběhu řízení o udělení mezinárodní ochrany nezjistil zvláštního zřetele hodný důvod pro udělení humanitárního azylu dle § 14 zákona o azylu.

2. K možnosti udělení doplňkové ochrany podle § 14a zákona o azylu žalovaný uvedl, že žalobci nehrozí přímé a bezprostřední nebezpečí vážné újmy, neboť z příslušných informačních zdrojů k bezpečnostní situaci v Á. bylo zjištěno, že v zemi původu neprobíhá takový ozbrojený konflikt, jenž by mohl žalobce vystavit nebezpečí vzniku vážné újmy. V zemi v roce 2016 došlo k ozbrojeným střetům ohledně sporného území N. K. mezi arménskými a ázerbájdžánskými jednotkami, kolísavá bezpečnostní situace v tomto regionu se ale žalobce nedotkne, neboť jeho rodina před opuštěním země žila v hlavním městě B.. K doplňkové ochraně za účelem sloučení rodiny dle § 14b zákona o azylu žalovaný uvedl, že z učiněných zjištění nevyplývá, že by v České republice byla udělena doplňková ochrana některému z rodinných příslušníků žalobce.

Obsah žaloby a vyjádření k žalobě

3. Žalobce v žalobě namítl, že v řízení o udělení mezinárodní ochrany byl jako účastník řízení zkrácen na svých právech. Žalovaný totiž porušil § 3 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „správní řád“), neboť nezjistil stav věci takovým způsobem, o němž nejsou důvodné pochybnosti, a v rozsahu, který je nezbytný vzhledem ke konkrétním okolnostem případu, dále § 12 zákona o azylu, neboť žalobce splňuje zákonné podmínky pro udělení azylu, § 14a zákona o azylu, neboť žalobci v případě návratu hrozí nebezpečí vážné újmy, § 50 odst. 2 a 3 správního řádu, neboť žalovaný neopatřil dostatek podkladů pro vydání rozhodnutí, a nevyšel tak ze spolehlivě zjištěného skutkového stavu věci, § 50 odst. 3 a 4 správního řádu, neboť správní orgán nezohlednil skutečnosti hovořící ve prospěch žalobce a nepřihlédl ke všemu, co vyšlo v řízení najevo.
4. Žalobce poukázal na to, že patří k pronásledované rodině, a spadá proto pod § 12 písm. b) zákona o azylu. S odkazem na rozsudek NSS ze dne 9. 12. 2015, čj. 6 Azs 230/2014 – 67, uvedl, že i příslušnost k rodině může naplňovat znaky pronásledování. Otec žalobce měl v zemi původu velké problémy s policií kvůli kontaktu s nebezpečnými informacemi, kvůli zasvěcení do státních záležitostí mu bylo vyhrožováno. Na policii se ve věci vydírání soukromými osobami obrátit nemohl, neboť mu vyhrožovala i policie. Matka žalobce je v zemi původu také pronásledována, stala se obětí obchodu s lidmi, obává se policie.
5. Žalovaný ve vyjádření k žalobě ze dne 25. 5. 2018 uvedl, že popírá oprávněnost námitek žalobce a současně s nimi nesouhlasí, neboť neprokazují, že by porušil ustanovení správního řádu či zákona o azylu. Odkázal na obsah správního spisu, zejména na žádost o udělení mezinárodní ochrany podanou za žalobce jeho zákonným zástupcem, výpověď

zákonného zástupce žalobce, shromážděné informace o zemi původu a napadené rozhodnutí. Postupoval v souladu se zákonem o azylu a správním řádem, a proto nepovažuje napadené rozhodnutí za vadné, nesprávné či nezákonné. Žalovaný trvá na správnosti vydaného rozhodnutí, neboť zjistil skutečný stav věci, případ žalobce posuzoval ve všech souvislostech, zabýval se všemi skutečnostmi, které žalobce v průběhu správního řízení uvedl, opatřil si potřebné podklady a objektivní informace pro rozhodnutí. Nezjistil však žádné důvody pro udělení mezinárodní ochrany dle § 12, § 13, § 14, § 14a či § 14b zákona o azylu. Proto žalobci neudělil mezinárodní ochranu v žádné z jejích forem.

6. Žalovaný poznamenal, že žalobce se narodil na území České republiky, jeho rodiče a nezletilí sourozenci jsou také žadateli o mezinárodní ochranu. Žaloby žalobcových rodičů jsou projednávány Krajským soudem v Hradci Králové pod sp. zn. 32 Az 34/2017 a 32 Az 35/2017.
7. Žalovaný dále uvedl, že povinnost zjistit skutečný stav věci podle § 3 správního řádu má správní orgán pouze v rozsahu důvodů, které žalobce uvedl v průběhu správního řízení. Trvá na tom, že vycházel ze spolehlivě zjištěného skutkového stavu, a to na podkladě pohovoru se zákonným zástupcem žalobce a shromážděných rozsáhlých podkladů.
8. K námitce nedostatečného posouzení azylově relevantních důvodů podle § 12 písm. b) zákona o azylu žalovaný uvedl, že tyto jsou taxativně vymezeny a nelze k nim žádné jiné podřadit. Žalobce neměl nikdy ve vlasti žádné potíže z azylově relevantních důvodů, jelikož se narodil na území České republiky. Žádné takové důvody tedy nebyly zjištěny, stejně tak nebyly zjištěny ani u jeho rodičů a nezletilých sourozenců. Žalovaný vycházel z aktuálních informací o zemi původu a důkladně zhodnotil podklady předložené zákonným zástupcem žalobce, přesto nebyly zjištěny skutečnosti, které by mohly představovat předpoklad pro to, že obavy z pronásledování či vážné újmy jsou opodstatněné.
9. Žalovaný odkázal na usnesení NSS ze dne 10. 11. 2011, čj. 2 Azs 25/2011 – 239, podle nějž jsou *„žádosti o udělení mezinárodní ochrany v případě rodinných příslušníků zpravidla vzájemně provázané a dotýkají se rodiny jako celku. Postavení dítěte žádajícího o mezinárodní ochranu se přitom ve většině případů odvíjí od postavení rodičů žádajících o udělení mezinárodní ochrany. V případě stěžovatelky, která se narodila na území České republiky a důvody své žádosti o mezinárodní ochranu odvozovala od důvodů svých rodičů, kterým byly žádosti o azyl příslušnými správními orgány zamítnuty, tak bylo na místě i v jejím případě legitimně očekávat zamítavé rozhodnutí správního orgánu“*.
10. Žalovaný dále uvedl, že za daných okolností nelze odhlédnout od souvislosti konkrétních důvodů (vládnoucí autoritářský režim v Á.) nezletilého žalobce a jeho rodinných příslušníků. Odkázal na usnesení NSS ze dne 7. 11. 2013, čj. 9 Azs 8/2013 – 46, podle nějž *„Nejvyšší správní soud ve svém rozsudku ze dne 16. 2. 2006, č. j. 7 Azs 266/2005 - 72, konstatoval, že „skutečnost, že v některé zemi existuje autoritářský a nedemokratický režim, který v mnoha případech nerespektuje lidská práva, automaticky to neznamená, že kterýkoliv občan takové země je tomuto negativnímu vlivu přímo nebo zprostředkovaně vystaven.“* Žalovaný poukázal na to, že ačkoli se žalobce na území České republiky narodil, žije zde natolik krátkou dobu, že o jeho integraci do české společnosti nelze hovořit. Vzhledem k jeho věku je plně odkázán na péči svých nejbližších. Navzdory místu narození je žalobce státním příslušníkem Á., stejně jako jeho rodiče a sourozenci. V případě vycestování do

země příslušnosti by tudíž nevznikl následek ohrožující jeho soukromý či rodinný život, neboť jeho rodiče a sourozenci by byli vraceni všichni do téhož státu, jehož jsou občany.

11. Žalovaný uzavřel, že správní orgán při svém postupu neporušil ustanovení právních předpisů a nevydal nezákonné rozhodnutí. V průběhu správního řízení žalobce neuváděl žádné důvody, pro které lze udělit některou z forem mezinárodní ochrany. Žalovaný se v odůvodnění napadeného rozhodnutí dostatečně vypořádal se všemi skutečnostmi sdělenými žalobcem a podrobně uvedl, na základě jakých skutečností rozhodl. Odkazuje proto na odůvodnění napadeného rozhodnutí, ze kterého vyplývá, jakými úvahami se při řešení případu řídil a jaké právní předpisy aplikoval. Námitky uvedené v žalobě tak shledává žalovaný irrelevantními a účelově vedenými. Podle názoru žalovaného nebylo žalobou zpochybněno rozhodnutí správního orgánu, kterým se mezinárodní ochrana neuděluje, proto navrhl, aby soud žalobu pro její nedůvodnost v celém rozsahu zamítl.

Posouzení žalobních bodů

12. Soud ověřil, že žaloba ze dne 20. 4. 2018 byla podána včas, osobou k tomu oprávněnou a splňuje všechny formální náležitosti na ni kladené. Jde tedy o žalobu věcně projednatelnou.
13. Ze správního spisu soud zjistil, že žalobce dne 14. 9. 2017 podal prostřednictvím svého zákonného zástupce (otce) žádost o udělení mezinárodní ochrany. Dne 27. 9. 2017 v rámci poskytnutí údajů k žádosti o mezinárodní ochranu uvedl zákonný zástupce žalobce jako důvod žádosti o mezinárodní ochranu sloučení rodiny. Žalobce se narodil na území České republiky, je bez státní příslušnosti, bez určení národnosti a náboženského a politického přesvědčení. Ve státech EU předtím nepobýval, nebylo mu uděleno vízum ani povolení k pobytu v jiných státech. O udělení mezinárodní ochrany dříve nežádal. Zdravotní stav žalobce je dobrý, je zdravý.
14. Dne 27. 9. 2017 byl se zákonným zástupcem žalobce proveden pohovor k žádosti v tureckém jazyce za přítomnosti tlumočnicka tureckého jazyka. Z protokolu o pohovoru plyne, že žalobce žije ve společné domácnosti s rodiči, stará se o něho matka. Bydlí v Pobytovém středisku K. n. O., otec žalobce pracuje. V případě návratu do vlasti by vyšlo na povrch, kde se žalobce narodil, jak tady mohl žít tak dlouho, a vyšlo by najevo, že zde žádali o azyl, vše by museli dokazovat. Otec žalobce proto nechce, aby žalobce měl státní příslušnost Á.. O mezinárodní ochranu žalobce žádá z důvodu sloučení rodiny. Celá rodina již dříve požádala o mezinárodní ochranu, neboť žalobcův otec byl pronásledován ze strany státu, měl potíže. Žalobcův otec je hledán, pronásledován, což by se mohlo přenést i na žalobce. Pokud by chtěli mít pro žalobce cestovní pas, museli by vejít do kontaktu se státními orgány země původu, které by se v této souvislosti mohly dozvědět o žádosti o azyl. Není zřejmé, co by se žalobcem bylo, kdyby jeho rodiče zavřeli. Žalobcův zdravotní stav je dobrý, je v pořádku. Další skutečnosti, které by měl správní orgán vzít v potaz během posuzování žádosti o udělení mezinárodní ochrany, žalobcův otec neuvedl, pouze oznámil, že předloží video, kterým chce dokázat, že je vystaven výhrůžkám. Žalobcův otec sdílel s kamarádem na facebooku společnou fotografii. Z ní bylo patrné, že utekli před režimem, že nebudou mlčet, budou ve své činnosti pokračovat. Poté dostal žalobcův otec první výhrůžku, k nim domů přišla policie, mluvila s matkou, ptali se, kde je žalobcův otec, a řekli, že má mlčet, nemluvit o tom, co se děje v Á.. Na fotce je žalobcův otec s kamarádem z Holandska, mohou si tedy myslet, že celá rodina je tam, ale fotka byla pořízena v České republice. Policie žalobcově babičce řekla, že jeho otce chytí a přivedou.

Pokud nebude mlčet, tak ho buď zabijí, nebo chytí a přivlečou do vlasti. Má také mlčet proto, že jeho bratr je ve vězení. Pak žalobcův otec facebook zrušil a mlčel. Jeho kamarád ale nemlčel a pokračoval, jeho rodinu, sourozence pak v Á. zadržela a předvedla policie.

15. Ze správního spisu dále vyplývá, že při posouzení žádosti žalovaný vycházel z pohovoru provedeného v tomto řízení s otcem žalobce, spisového materiálu k řízení matky a sourozenců žalobce čj. OAM-465/ZA-ZA11-2016 a spisového materiálu k řízení otce žalobce čj. OAM-466/ZA-ZA11-2016.
16. Žalovaný dále shromáždil jako podklady pro vydání rozhodnutí zprávu Mezinárodní organizace pro migraci (IOM) – Á., Údaje o zemi, 2016, zprávu Freedom House – Svoboda ve světě 2017 – Á., z ledna 2017, výroční zprávu Amnesty International 2016/2017 pro Ázerbajdžán ze dne 22. 2. 2017, výroční zprávu Human Rights Watch 2018 pro Ázerbajdžán ze dne 18. 1. 2018, informaci odboru azylové a migrační politiky Ministerstva vnitra ČR ze dne 28. 8. 2017, Á. - Bezpečnostní a politická situace v zemi, zákon Ázerbajdžánské republiky o státním občanství Á. republiky ve znění k 2. 7. 2014.
17. Soud posoudil žalobu v rozsahu řádně a včas uplatněných žalobních bodů, přičemž vycházel ze skutkového a právního stavu ke dni vydání tohoto rozsudku, a to vzhledem k účinnosti článku 46 odst. 3 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2013/32/EU ze dne 26. 6. 2013 o společných řízeních pro přiznávání a odnímání statusu mezinárodní ochrany (dále jen „procedurální směrnice“). Tento článek vyžaduje, aby soudy prvního stupně přezkoumávající rozhodnutí ve věci mezinárodní ochrany posuzovaly projednávaný případ dle právního a skutkového stavu ke dni rozhodnutí soudu. Členské státy Evropské unie byly povinny výše uvedený závazek transponovat do vnitrostátního právního řádu do 20. 7. 2015 (viz čl. 51 odst. 1 procedurální směrnice). Vzhledem k tomu, že Česká republika obsah této směrnice netransponovala do svého vnitrostátního právního řádu, ač tak měla nejpozději do 20. 7. 2015 učinit, má ustanovení předmětného článku přímé účinky a užije se na tento případ, protože řízení o udělení mezinárodní ochrany bylo zahájeno po tomto datu (čl. 52 odst. 1 věta první procedurální směrnice). Procesní pravidla vyplývající z čl. 46 odst. 3 procedurální směrnice se proto prosadí na úkor § 75 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“).
18. Soud se předně pro účely vymezení rámce soudního přezkumu zabýval rozsahem žalobcem uplatněných žalobních bodů ve smyslu § 71 odst. 1 písm. d) s. ř. s. Podle tohoto ustanovení musí žaloba obsahovat žalobní body, z nichž musí být patrné, z jakých skutkových a právních důvodů považuje žalobce napadené výroky rozhodnutí za nezákonné nebo nicotné. Žalobce v bodu II. žaloby podal výčet různých ustanovení správního řádu a zákona o azylu, které měl podle jeho názoru žalovaný porušit, a parafrázoval text těchto ustanovení. Ve vztahu k těmto ustanovením zákona nejsou v žalobě uvedena jakákoli konkrétní skutková tvrzení či právní argumentace. Žalobce neuvádí, v čem konkrétně mělo porušení citovaných ustanovení spočívat nebo jaká dílčí právní úvaha žalovaného zakládá nezákonnost jeho rozhodnutí. Žalobce se omezuje toliko na toto zcela obecné konstatování, aniž by jej jakkoli skutkově charakterizoval ve vztahu k napadenému rozhodnutí nebo alespoň v základních obrysech rozvinul svoji právní argumentaci.
19. K formulaci žalobního bodu se již v minulosti vyjádřil rozšířený senát NSS, podle nějž *„ustanovení § 71 odst. 1 písm. d) s. ř. s. (...) žalobci ukládá povinnost uvést v žalobě konkrétní (tj. ve vztahu k žalobci a k projednávané věci individualizovaná) skutková tvrzení doprovázená (v témže smyslu) konkrétní právní argumentací, z nichž plyne, z jakých důvodů považuje*

žalobce napadené výroky rozhodnutí za nezákonné nebo nicotné. (...) Líčení skutkových okolností nemůže být toliko typovou charakteristikou určitých obvyklých nezákonností, k nimž při vyřizování věci určitého druhu může docházet, nýbrž zcela jasně individualizovaným, a tedy od charakteristiky jiných konkrétních skutkových dějů či okolností jednoznačně odlišitelným popisem. Konkretizace faktů dostatečně substancovanými žalobními body je důležitá nejen z hlediska soudu, tj. pro stanovení programu sporu a vytýčení mezí, v nichž se soud může v souladu s dispoziční zásadou pohybovat, ale má význam i pro žalovaného. (...) Žalobce je též povinen vylicít, jakých konkrétních nezákonných kroků, postupů, úkonů, úvah, hodnocení či závěrů se měl správní orgán vůči němu dopustit v procesu vydání napadeného rozhodnutí či přímo rozhodnutím samotným, a rovněž je povinen ozřejmit svůj právní náhled na to, proč se má jednat o nezákonnosti. Právní náhled na věc se přitom nemůže spokojit toliko s obecnými odkazy na určitá ustanovení zákona bez souvislosti se skutkovými výtkami. Pokud žalobce odkazuje na okolnosti, jež jsou popsány či jinak zachyceny ve správním či soudním spise, nemůže se jednat o pouhý obecný, typový odkaz na spis či jeho část, nýbrž o odkaz na konkrétní skutkové děje či okolnosti ve spisu zachycené, a to tak, aby byly zřetelně odlišitelné od jiných skutkových dějů či okolností obdobné povahy a aby bylo patrné, jaké aspekty těchto dějů či okolností považuje žalobce za základ jím tvrzené nezákonnosti.“ (viz rozsudek ze dne 20. 12. 2005, čj. 2 Azs 92/2005 – 58). Na těchto závěrech setrval rozšířený senát NSS i v navazujícím rozhodnutí, podle něž lze „za žalobní bod považovat každé vyjádření žalobce, z něhož byt' i jen v nejhrubších obrysech lze dovodit, že napadené správní rozhodnutí z určitého důvodu považuje za nezákonné. Jinými slovy, náležitost žaloby dle § 71 odst. 1 písm. d) s. ř. s. je splněna, pokud jsou z tvrzení žalobce seznatelné skutkové děje a okolnosti individuálně odlišitelné od jiných ve vztahu ke konkrétnímu případu žalobce, jež žalobce považoval za relevantní k jím domnělé nezákonnosti správního rozhodnutí; právní důvody nezákonnosti (či nicotnosti) napadeného správního rozhodnutí pak musí být tvrzeny alespoň tak, aby soud při aplikaci obecného pravidla, že soud zná právo, mohl dostatečně vymezit, kterým směrem, tj. ve vztahu k jakým právním předpisům bude směřovat jeho přezkum“ (viz rozsudek ze dne 24. 8. 2010, čj. 4 As 3/2008 – 78). Takto vymezené požadavky kladené na formulaci žalobního bodu jsou stále platné a vztahují se též na žalobu proti rozhodnutí ve věcech mezinárodní ochrany (usnesení rozšířeného senátu NSS ze dne 20. 3. 2018, čj. 10 Azs 65/2017 – 72).

20. Žalobce výše uvedeným požadavkům nedostál, neboť v bodě II. žaloby toliko citoval ustanovení právních předpisů, která měla být porušena, aniž by uvedl konkrétní skutečnosti či právní úvahy, o které opírá svá tvrzení. Přezkoumání rozhodnutí správního orgánu je ovládáno zásadou dispoziční. Je to právě žalobce, kdo vymezuje rozsah soudního přezkumu, od něj proto lze oprávněně žádat procesní zodpovědnost. Soud za něj nesmí nahrazovat jeho projev vůle a vyhledávat na jeho místě vady napadeného správního aktu (rozsudek rozšířeného senátu NSS ze dne 24. 8. 2010, čj. 4 As 3/2008 – 78). S ohledem na uvedené proto soud v tvrzených porušeních § 3 a § 50 odst. 2, 3 a 4 správního řádu a § 14a zákona o azylu pod bodem II. žaloby neshledal naplnění náležitostí žalobních bodů a v tomto rozsahu se tedy námitkami žalobce nezabýval.
21. Žalobce však v žalobě pod bodem III. uvedl konkrétní právní argumentaci, kterou provázal i na skutkové okolnosti, vztahující se k tvrzenému porušení § 12 písm. b) zákona o azylu. Žalobce zopakoval skutečnosti, které uváděl již v žádosti o mezinárodní ochranu a které podle jeho názoru odůvodňují udělení azylu. Žalobce uvedl, že jeho zákonný zástupce měl v zemi původu problémy s policií kvůli kontaktu s nebezpečnými informacemi, bylo mu vyhrožováno, protože je zasvěcen do státních záležitostí. Na policii se ze strachu obrátit nemohl. Matka žalobce je také v zemi původu pronásledována, stala se součástí obchodu

s lidmi a obává se policie. Žalobce tedy patří k pronásledované rodině, pronásledování rodinných příslušníků podle něj vykazuje znaky pronásledování rodiny jako sociální skupiny. S odkazem na rozsudek NSS čj. 6 Azs 230/2014 – 67 žalobce namítl, že za určitých podmínek může příslušnost k rodině naplňovat znaky pronásledování.

22. V kontextu shora citované judikatury takto žalobce vymezil rámec soudního přezkumu napadeného rozhodnutí a v rámci uplatněného žalobního bodu proto soud napadené rozhodnutí žalovaného přezkoumal pro tvrzené porušení § 12 písm. b) zákona o azylu.
23. Soud rozhodl o žalobě v souladu s § 51 odst. 1 s. ř. s. bez jednání; žalovaný vyjádřil s tímto postupem výslovný souhlas, žalobce pak udělil souhlas *implicite*, neboť na výzvu soudu ve stanovené lhůtě nesdělil, že s rozhodnutím věci bez jednání nesouhlasí.
24. Podle § 12 zákona o azylu se azyl udělí cizinci, bude-li v řízení o udělení mezinárodní ochrany zjištěno, že cizinec
- a) je pronásledován za uplatňování politických práv a svobod, nebo
 - b) má odůvodněný strach z pronásledování z důvodu rasy, pohlaví, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro zastávání určitých politických názorů ve státě, jehož občanství má, nebo, v případě že je osobou bez státního občanství, ve státě jeho posledního trvalého bydliště.

Podle § 13 odst. 1 zákona o azylu se rodinnému příslušníkovi azylanta, jemuž byl udělen azyl podle § 12 nebo § 14, udělí v případě hodném zvláštního zřetele azyl za účelem sloučení rodiny, i když v řízení o udělení mezinárodní ochrany nebude v jeho případě zjištěn důvod pro udělení mezinárodní ochrany podle § 12.

Podle § 14b odst. 1 zákona o azylu se rodinnému příslušníkovi osoby požívající doplňkové ochrany udělí v případě hodném zvláštního zřetele doplňková ochrana za účelem sloučení rodiny, i když v řízení o udělení mezinárodní ochrany nebude v jeho případě zjištěn důvod pro její udělení.

Rodinným příslušníkem se rozumí svobodné dítě azylanta (osoby požívající doplňkové ochrany) mladší 18 let nebo též svobodný sourozenec azylanta (osoby požívající doplňkové ochrany) mladší 18 let [§ 13 odst. 2 písm. b) a e) a § 14b odst. 2 písm. b) a e) zákona o azylu].

25. Žalobce v průběhu správního řízení uvedl jako důvod pro podání žádosti o mezinárodní ochranu sloučení rodiny. Zároveň odvíjel jím uváděné důvody žádosti o mezinárodní ochranu od důvodů týkajících se jeho rodičů. Žalobce sám v zemi původu nikdy nepobýval, nebyl vystaven hrozbě pronásledování ani vzniku vážné újmy.
26. Úvodem soud poukazuje na to, že řízení o žádosti o udělení mezinárodní ochrany rodičů nezletilého žalobce byla již pravomocně skončena. Rozhodnutím žalovaného ze dne 21. 3. 2017, čj. OAM-466/ZA-ZA11-ZA05-2016, které nabylo právní moci dne 10. 4. 2017, bylo rozhodnuto o žádosti žalobcova otce tak, že se mu mezinárodní ochrana neuděluje. Rozhodnutím žalovaného ze dne 21. 3. 2017, čj. OAM-465/ZA-ZA11-ZA05-2016, které nabylo právní moci dne 10. 4. 2017, nebyla udělena mezinárodní ochrana ani matce žalobce a jeho sourozencům. Z vyjádření žalovaného soud zjistil, že proti oběma těmto rozhodnutím žalovaného podali rodinní příslušníci žalobce žaloby ke Krajskému soudu v Hradci Králové, řízení o těchto žalobách jsou vedena pod sp. zn. 32 Az 34/2017 a 32 Az 35/2017. Z aplikace InfoSoud spravované Ministerstvem spravedlnosti, dostupné na

webové stránce www.justice.cz, vyplývá, že ani v jednom z těchto řízení nebylo doposud rozhodnuto.

27. Soud neshledal důvod vyčkávat vydání rozhodnutí soudu v řízení o žalobách rodinných příslušníků žalobce, neboť posouzení žaloby žalobce je nezávislé na tom, jak budou posouzeny žaloby jeho rodinných příslušníků. Přestože je nepochybné, že právní postavení nezletilého žalobce je do jisté míry závislé na právním postavení jeho rodičů, nelze v nynější fázi řízení ignorovat míru, v jaké dochází k porušování základních lidských práv u každé z těchto osob zvláště (viz bod 16 rozsudku NSS ze dne 11. 7. 2012, čj. 1 Azs 8/2012 – 22, a tam uvedenou judikaturu). Soud zdůrazňuje, že o žádosti o mezinárodní ochranu se rozhoduje zásadně individuálně. Azylové důvody totiž musí být spjaty s konkrétním žadatelem, právě on osobně musí splnit podmínku pronásledování či odůvodněných obav z něj, což shodně platí i pro hrozbu vážné újmy, jež je relevantní pro udělení doplňkové ochrany. Nebezpečí pronásledování, nebo hrozba vážné újmy, které je vystavena třetí osoba, byť jde o osobu žadateli blízkou (rodinného příslušníka), neodůvodňuje přiznání mezinárodní ochrany žadateli, jenž sám nebezpečí pronásledování nebo hrozbě vážné újmy vystaven není. Závislost právního postavení nezletilého žalobce na právním postavení jeho rodičů se v zákonu o azylu projevuje tím, že žalobci by jakožto rodinnému příslušníkovi (synovi) dvou jiných žadatelů o mezinárodní ochranu mohl být přiznán azyl dle § 13 zákona o azylu nebo doplňková ochrana dle § 14b zákona o azylu, pokud by alespoň jednomu z žalobcových rodičů (popř. nezletilých sourozenců) byl udělen azyl dle § 12 nebo § 14 zákona o azylu nebo doplňková ochrana dle § 14a zákona o azylu. V době vydání nyní přezkoumávaného rozhodnutí bylo pravomocně rozhodnuto o podaných žádostech rodinných příslušníků žalobce o udělení mezinárodní ochrany, přičemž žádnému z nich nebyla udělena žádná forma mezinárodní ochrany. Pokud snad v návaznosti na podané žaloby rodinných příslušníků žalobce projednávané Krajským soudem v Hradci Králové bude některému z rodičů či nezletilých sourozenců žalobce udělen azyl nebo doplňková ochrana, bude se jednat o novou skutečnost, kterou bude možné uplatnit podáním opakované žádosti žalobce o udělení mezinárodní ochrany (dle § 13 nebo § 14b zákona o azylu) a která založí přípustnost této opakované žádosti ve smyslu § 11a odst. 1 a 4 zákona o azylu. Současně přitom platí, že do doby, než bude definitivně postaveno na jisto právní postavení žalobcových rodinných příslušníků z hlediska mezinárodní ochrany, je na žalovaném a dalších orgánech zajišťujících státní správu na úseku pobytu cizinců, aby respektovali Úmluvu o právech dítěte (publikována pod č. 104/1991 Sb.) a s ohledem na nejlepší zájem nezletilého žalobce pečlivě zvažovali případné nucené vycestování nezletilého žalobce z území České republiky (viz rozsudek NSS ze dne 5. 11. 2008, čj. 9 Azs 14/2008 – 57, dále např. usnesení ze dne 7. 8. 2013, čj. 1 As 8/2013 – 59, a usnesení ze dne 22. 7. 2015, čj. 10 Azs 123/2015 – 34).
28. Žalobce namítal, že se nemůže vrátit do vlasti, neboť patří k pronásledované rodině, přičemž příslušnost k rodině je příslušností k sociální skupině ve smyslu § 12 písm. b) zákona o azylu. K tomu poukázal na rozsudek NSS ze dne 9. 12. 2015, čj. 6 Azs 230/2014 – 67.
29. Zákon o azylu pojem sociální skupina nedefinuje. Při interpretaci pojmu sociální skupina lze vyjít z čl. 10 odst. 1 písm. d) směrnice Evropského parlamentu a Rady 2011/95/EU ze dne 13. 12. 2011 o minimálních normách, které musí splňovat státní příslušníci třetích zemí nebo osoby bez státní příslušnosti, aby mohli žádat o postavení uprchlíka, o jednotném statusu pro uprchlíky nebo osoby, které mají nárok na mezinárodní ochranu,

a o obsahu poskytnuté ochrany (dále jen „kvalifikační směrnice“), podle nějž skupina tvoří určitou společenskou vrstvu, zejména jestliže příslušníci této skupiny sdílejí vrozený charakteristický rys nebo společnou minulost, kterou nelze změnit, nebo sdílejí charakteristiku nebo přesvědčení, které jsou natolik zásadní pro totožnost nebo svědomí, že daná osoba nemá být nucena, aby se jí zřekla, a dále tato skupina má v dotyčné zemi odlišnou totožnost, protože ji okolní společnost vnímá jako odlišnou.

30. Otázkou, zda ve světle kvalifikační směrnice lze v určitých případech považovat rodinu za určitou sociální skupinu, se zabýval NSS v rozsudku ze dne 21. 3. 2012, čj. 6 Azs 3/2012 – 45. Dospěl přitom k závěru, že *„v judikatuře mezinárodních soudů se vytvořilo několik různých přístupů k definici určité sociální skupiny, z nichž nejčastěji používanými jsou tzv. přístup chráněné charakteristiky a přístup sociální percepce, neboli vnímání sociální skupiny společností. (...) První přístup klade důraz na nezměnitelnou charakteristiku pro člověka natolik zásadní, že by se jí neměl být nucen vzdát, totiž vrozená (např. pohlaví, etnická příslušnost) nebo nezměnitelná z jiných důvodů (např. historických, povolání, stav). (...) Příslušnost osoby k určité rodině lze jistě považovat za charakteristiku, která je vrozená, a tudíž nezměnitelná. (...) Druhý přístup se soustředí na to, zda dotyčná skupina je či není spojena určitou charakteristikou, která ji identifikuje nebo jako takovou ze společnosti vyděluje. (...) Je samozřejmostí, že společnost může osobu diskriminovat kvůli její příslušnosti k rodině (tedy, z důvodu jejího rodu nebo postavení). Takovým způsobem často trpí například rodiny pachatelů trestných činů. (...) Rodina tak naplňuje obě kumulativní kritéria zakotvené v čl. 10 odst. 1 písm. d) kvalifikační směrnice, lze ji považovat za určitou sociální skupinu jak z pohledu chráněné charakteristiky, tak z pohledu sociální percepce“.* Podle závěrů Nejvyššího správního soudu ve shora citovaném rozsudku je dále potřeba zabývat se otázkou existence příčinné souvislosti hrozící újmy s příslušností k určité sociální skupině, následně též zodpovědět otázku, z jakého důvodu se žalobce v potížích ocitl a zda by příslušnost žalobce k jeho rodině mohla mít dopad na jeho přístup ke státní ochraně.
31. Jakkoli soud přisvědčil žalobci v tom, že je příslušníkem sociální skupiny rodiny, je dále nutno zabývat se tím, zda je jeho rodina v zemi původu vůbec vystavena pronásledování, resp. zda mají její příslušníci odůvodněné obavy z pronásledování pro příslušnost k rodině. Žalobce, jenž se narodil na území České republiky, prozatím nebyl osobně vystaven žádným aktům pronásledování, resp. hrozby pronásledování. To ovšem samo o sobě nevylučuje, že by nemohl být pro svoji příslušnost k sociální skupině pronásledován v případě, že by vycestoval do země původu. Podmínky pro udělení azylu jsou splněny již tehdy, je-li přiměřeně pravděpodobné, že v případě návratu do země původu bude žalobce čelit pronásledování (viz rozsudek NSS ze dne 26. 3. 2008, čj. 2 Azs 71/2006 – 82). Při posouzení otázky, zda je naplněna požadovaná míra pravděpodobnosti, se přitom vychází z toho, zda k pronásledování členů téže sociální skupiny dochází v zemi původu ve významném počtu případů. Z toho pak plyne závěr, že je (nebo není) přiměřeně pravděpodobné, že by pronásledování mohl být vystaven i nezletilý žalobce, ačkoliv doposud žádnému aktu pronásledování osobně vystaven nebyl.
32. V posuzovaném případě přitom žalobce za svou rodinu coby sociální skupinu považuje (vedle sebe samotného a implicitně rovněž vedle svých nezletilých sourozenců) svého otce a matku, když právě od nich explicitně odvozuje důvody pronásledování. V průběhu správního řízení žalobcův otec uvedl, že výhrůžky, jimž v zemi původu čelil ze strany různých osob, směřovaly výlučně vůči němu, nikoliv vůči ostatním členům jeho rodiny. Totéž uvedla i žalobcova matka ve vztahu k problémům, jimž čelila v zemi původu ona.

Žalobcova matka nedávala problémy, s nimiž se v zemi původu setkala, do souvislosti s tím, že je manželkou žalobcova otce, o jeho vlastních potížích pak měla pouze okrajovou povědomost, neznala žádné podrobnosti. Rovněž tak žalobcův otec neuvedl, že by jeho potíže souvisely s tím, že je manželem žalobcovy matky. Ani jeden z žalobcových rodičů nezmínil, že by jim bylo vyhrožováno způsobením jakékoliv újmy jejich dětem, které společně v zemi původu vychovávali (žalobcovi sourozenci). Jednotlivé akty pronásledování, jimž dle jejich vlastního tvrzení byli vystaveni žalobcovi rodiče, nesouvisely s tím, že by byli součástí sociální skupiny (rodiny), nýbrž souvisely s jejich individuálními činy. Soud tedy uzavírá, že není přiměřeně pravděpodobné, že by žalobce v případě vycestování do země původu mohl pociťovat odůvodněné obavy z pronásledování z důvodu, že je příslušníkem rodiny svých rodičů, tedy pro příslušnost k sociální skupině.

33. Zprávy o zemi původu, které jsou součástí správního spisu, se zabývají faktickou situací v zemi původu, především popisují množství incidentů a událostí, k nimž v minulosti v zemi došlo. Jedná se přitom o zprávy důvěryhodné, které situaci v dané zemi hodnotí kriticky. Podle těchto zpráv v Á. přetrvává zastrasování, stíhání a zavádění opatření vůči kritikům vlády, tj. zejména vůči novinářům, médiím, nevládním organizacím, členům opozičních stran, aktivistům, obráncům lidských práv, náboženským představitelům. Objevily se přitom rovněž informace o využívání prostředků mučení a nelidského zacházení bezpečnostními složkami vůči takovým osobám. Mezi takové osoby rodiče žalobce nikdy nepatřili, nikdy neprojevovali své politické postoje a nebyli politicky aktivní. Jejich potíže v zemi původu neměly původ ani volnější souvislost s uplatňováním politických práv či šířením politických názorů nebo názorů na stav ázerbajdžánské společnosti. Ve světle toho nelze považovat za problematickou ani skutečnost, že žalobci by bylo třeba před návratem do země původu vyřídit cestovní doklad a v této souvislosti by muselo být státním orgánům země původu vyjeveno, že se žalobce narodil v zahraničí. Ze zpráv o zemi původu neplyne, že by osoby pobývající v zahraničí byly automaticky považovány za politické odpůrce režimu, tedy že by po návratu do země původu z tohoto důvodu čelily represím. Ze skutečnosti, že se žalobce narodil na území České republiky a pobýval zde po určitou dobu, nemohou státní orgány země původu bez dalšího dovodit, že zde žalobcova rodina pobývala v souvislosti s žádostí o udělení mezinárodní ochrany, není v možnostech státních orgánů země původu zjistit u státních orgánů České republiky, na základě jakého oprávnění rodina pobývala v České republice.

34. Soud tedy uzavírá, že žalobce nesplňuje podmínky pro udělení azylu pro obavu z pronásledování dle § 12 písm. b) zákona o azylu, neboť nebylo prokázáno, že by z důvodu příslušnosti ke své rodině žalobci samotnému hrozilo v zemi původu pronásledování.

Závěr a rozhodnutí o náhradě nákladů řízení

35. Vzhledem k tomu, že žalobní body jsou nedůvodné a soud nezjistil žádnou vadu, k níž by byl povinen přihlédnout i bez námítky, byla žaloba zamítnuta (§ 78 odst. 7 s. ř. s.).

36. O náhradě nákladů řízení rozhodl soud podle § 60 odst. 1 s. ř. s. Žalobce nebyl v řízení úspěšný, a proto nemá právo na náhradu nákladů řízení. Žalovanému soud náhradu nákladů nepřiznal, neboť mu nevznikly náklady převyšující náklady na běžnou administrativní činnost.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejblíže následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů je stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Praha 29. srpna 2018

Tomáš Kocourek v. r.
soudce